

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

3 Iudex ecclesiasticus in concubinarios, vt procedere queat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

gnans sine peccato se scindi permittere potest, vt sic infans in utero existens baptizetur.

DECISIO XXXVII.

Ex cons. 17. & 50. in Nouis, eadem ferè sunt, & desunt in antiquis.

37 Ignorantia iuris nec a peccato, nec ab irregularitate excusat sacerdotem occasionem etiam iustam opitulantem; irregularitas tamen hæc non est illa indispensabilis, quæ a potestate dispensandi data episcopis excipitur, per Conc. Trident. sess. 24. de refor. cap. 6. vnde episcopus in illa dispensare potest, quando ex delicto occulto oritur.

DECISIO XXXVIII.

Ex cons. 26. in Nouis, deest in antiquis.

38 Rixante Petro cum Ioanne pro materia pecuniaria, si Paulus ob id Ioannem impellat in parietem, vnde vulnere suscepto, à quo tamen sanatus, postea infra mensem moritur, mors talis Petro, qui causam propinquam non dedit, ad irregularitatem imputari non debet.

DECISIO XXXIX.

Ex cons. 29. in Nouis, deest in antiquis.

39 Morderamen inculpatæ tutelæ secundum periculum illius attenditur, qui ab iniusta iniuria defenditur, siue seipsum, siue alium defendat, ita Nauar. in Manua. cap. 15. num. 4.

DECISIO XL.

Ex cons. 30. in Nouis, deest in antiquis.

40 Iniuriantem etiam fugientem quamuis insequi possim, & in tantum percutere, quantum est necessarium ad hoc, ne magnam honoris iacturam patiar; Adulterum tamen cum vxore, sorore, aut filia turpiter inuentum occidere licitè non possum; cum nec hic modus necessarius sit, nec lex id concedat; Et si, quia difficile est tam iustum dolorem temperare, pœnam condonet, l. Græchus, ff. ad leg. iuliam. de adult.

DECISIO XLI.

Ex cons. 31. in Nouis, deest in antiq.

41 Aggressorem, quamuis ad meam necessariam defensionem tunc præuenire possim, quando is statim sine mora me est aggressurus: non tamen quando ex intervallo; quia tunc multis alijs modis, puta me absentando, aut non exeundo domo, aut in locum tutum me recipiendo, morbo item, & morte, vel penitentia me, volentis occidere, mortem effugere possim.

DECISIO XLII.

Ex cons. 33. & 35. in Nouis, eadem sunt, desunt in antiquis.

42 Irregularis est, qui domum ingressus ad adulterandum, se defendendo maritum ad ultimum occidit, cum huiusmodi ingressus ordinari videtur sufficienter ad occasionem suapte natura, lege consuetudine, vel maritorum propensione. Sicut etiam irregularis constat clericus adulter, ob cuius suspensionem maritus ita vxorem percussit, vt abortiret.

(Aduertendum, quod cum consil. 47. in Nouis, idem in effectum sit cum consilio 46. in Nouis, & consil. 46. in Nouis, idem sit cum consil. 22. in antiquo. omittitur tanquam superfluum.

DECISIO XLIII.

Ex cons. 49. in Nouis, deest in antiq.

43 Dans consilium prægnanti, vt abortum procuret, & mediam, quibus id faciat, docens, quibus adhibitis, non tamen abortiuit, sed postquam bene peperit, puerum natum occidit, quamuis irregularis in foro exteriori censendus non sit, (si mulier ab ipsomet consulente prægnans facta non fuerit) eo quod creditur ex eius consilio infantem natum non occidisse; si autem ab ipsomet consulente gravida facta sit, in dubio præsumitur irregularis, ob huiusmodi consilium antea datū; Nec tuta conscientia mulieri asserenti se

non ex eius consilio motam ad puerum natum occidendum, credere potest.

TITVLVS IX.

De Torneamentis.

Hic titulus deest in antiquis.

SUMMARIVM.

1 Torneamenta periculosa etiam prouocatus ingrediens, an ecclesiastica careat sepultura.

DECISIO I.

Ex cons. ximico in Nouis, deest in antiquis.

1 Torneamenta periculosa etiam prouocatus ingrediens, & alium occidens defendendo se cum tanto moderate inculpatæ tutelæ, quod sufficeret ad excusandum cum ab homicidio, si extra illa inuasus occideret, adeo iudicatur peccator, vt si moriatur in eo, sepultura ecclesiastica careat. c. 1. de torneam. Si autem ingrediatur duellum, non solum peccat, sed etiam excommunicatus est, alijsque pœnis afficitur, & si in eo moriatur, ecclesiastica sepultura priuatur, ita Conc. Tri. sess. 25. de ref. c. 19.

TITVLVS X.

De Adulterijs, & stupro.

SUMMARIVM.

- 1 Ordinari potest cuius vxor ab eo clam ducta alij nupsit.
- 2 Adulter ad recipiendam coniugem adulteram cogi potest.
- 3 Iudex ecclesiasticus in concubinarios, vt procedere queat.
- 4 Cap. de ref. sess. 25. an in simplici incontinentia locū habeat.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 9. de conuers. coniugat.

1 Qui Matrimonium ante Concilium Tridentinum secl. 24. cap. 1. de ref. matr. clam contraxit, & vxor eius postea publicè alteri nupsit, ex quo filios suscepit, & matrimonium prius negauit, etiam si ipse clam postea adulteretur, sacros ordines ex Papæ dispensatione iuste suscipere potest, c. Agathosa. 27. q. 2. & illis vti pro tempore, quo illa viueret nupta, mortuo tamen eius marito, si ipsa ad eum redire vellet, in foro conscientie illam accipere tenetur, & ab vfu ordinum desistere.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

2 Vir, & vxor adulterantes, & postea ab iniuicem discedentes, non obstante utriusque adultetio, a iudice cogi possunt, vt simul cohabitent, immo vxor maritum religiosum factum ad euitandum incontinentie peccatum, & simul cohabitandum, reperere potest, quia cum vterque adulterium commiserit, mutua compensatione exceptio innata subinata est, c. intelleximus. de adult. & Nauar. in Man. c. 22. nu. 23.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 8. de off. iudic. ordin.

3 Quamuis Concilium Tridentinum, sessio 24. cap. 8. de reform. matrim. contra concubinarios varias pœnas, & vias procedendi contra illos statuerit; potest tamen iudex ecclesiasticus contra eosdem concubinarios, & concubinas non solum per viam inquisitionis, sed etiam viis nimium per viam accusationis, & denunciationis procedere, cum lex noua remedium adducens non

cenfetur tollere alia, per alias leges iam inducta, Argum. ex duarum. de auct. & vspallij. & Pan. in cap. at si clerici de iudic. nu. 36 & ca. si autem. de cohab. cler. & mulier. & ideo potest iudex novas penas contra sic delinquentes arbitrari, declinando præsertim ad poenam, mitiorem imponendam.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 1. de cohab. cleric. & mulier.

- 4 **Q**Uæ Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 14. de reformatione clericorum concubitosarios statuit, etiam ad simplicem incontinentiam extenduntur; & non solum binas aut plures accessiones sine actu fornicandi, sed etiam unam cum reali fornicatione, privatione tertie partis fructuum privare intendit; maxime cum Concilium non minus huiusmodi peccata clericorum prohibere, & punire voluit, quam iura antiqua: unde cum propter unam solum fornicationem etiam simpliciter iurantiæ clericum deponendum esse statuerint, cap. presbyter. cap. in omnibus. cap. feminas. & clericus. dist. 81. cap. sicut. & cap. si autem. de cohabit. cler. & mulier. a fortiori Tridentinum unam solum fornicationem privatione tertie partis fructuum punire, unamque accessionem, & conuersionem suspectam, & illicitam prohibere intendit.

TITVLVS XI.

De Raptoribus.

S V M M A R I V M.

- 1 Raptor non est, quem virgo ultro sequitur, licet eam stupret.
- 2 Raptus sine violentia committi non potest, & quis eam commississe cenfetur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in v. r. i. s. que.

- 1 **S**I virgo alicuius iuuenis amore capta, cum illum transeuntem per callem & viam de fenestra videt, exiens de domo post eum ad domum ipsius vadit, ubi ab eo carnaliter cognoscitur: Quamuis iuuenis stuprum in hoc casu committit, raptum tamen committere non dicitur; & ideo sola pena stupri, non pena raptus a Concilio Tridentino sess. 24. ca. 6. de reformatione, statuta puniendus est: Cum raptus violentiam ablationem, qua femina ab vno loco ad alium trahitur, in portet; ex S. Thom. 2. 2. q. 66. art. 9. & q. 154. art. 7. & c. de raptoribus. 36 q. 1. & l. 1. C. de raptu virginum: pena autem non extendenda, sed restringenda potius sunt, ca. p. de p. n. dist. 1. præsertim cum stuprum suo genere minus peccatum sit, quam raptus.

DECISIO II.

Ex cons. 3. in Nouis, deest in antiq.

- 2 **R**aptus sine violentia committi non potest, argum. c. de raptoribus. 36 q. 1. & l. 1. C. de raptu virginum: quam tamen intulisse cenfetur, qui per munera data, vel promissa puellæ persuadet, ut nolente patre de domo exeat, & ad ipsum veniat; & excommunicationem, & iuris infamiam ipso iure sine alia iuris declaratione incurrit, ut ait Concil. Trid. sess. 24. de reformatione. c. 6. Et quamuis pena in incurfam ipso iure contra se regulariter nequaquam tenetur, donec a iudice solvere iubeatur; secus tamen in censuris, ac alijs inhabilitatibus censendum est, ut propterea excommunicationis penam contra se exequi raptor tenetur, nec sufficit emendatio vitæ, sed necessaria est expressa absolutio, ut liberetur: sicut nec infamia iuris per solum emendationem vitæ tollitur, cum tamen infamia facti emendatione ipsa cessare cenfetur.

TITVLVS XII.

De Furtis.

S V M M A R I V M.

- 1 Surripientes a propinquis, vel amicis, quæ credunt gratis daturos, licet non proponant abstinere, absolui possunt.
- 2 Ancilla erogantes pauperibus minuta aliqua ex tacito minorum consensu, restituere non tenentur.
- 3 Restituere tenetur, qui ad vitandam mendic. tatem furatur.
- 4 Ministri alios furari videntes, & eos non impediendo, licet peccent, restituere tamen non tenentur.
- 5 Pueri præfati coquina de mandato eius amicis deferendo, nisi desistant absolui non possunt.
- 6 Oecon. mus licite cum alijs conuenire potest, ut accipiat res ab eis pro pretio corrente, & ipsi aliquid lucri dent illi.
- 7 Restitui debent furto subreptæ.
- 8 Fur licet curauerit ut ablatum ad dominum rediret, si non redijt, iterum domino restituere tenetur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in v. r. i. s. que.

- 1 **P**auperes a propinquis, vel amicis quædam parui momenti, dum eos visitare soleant, surripientes, quæ tamen credunt gratis daturos, si peterentur, licet non proponant abstinere, absolui possunt; ita Nau. in Man. c. 7. num. 1. 39. Quia non oportet penitentem habere propositum abstinendi omnino a venialibus sicut mortalibus, ex S. Thom. 3. p. q. 87. ar. 1. & 4. & Naua. in Man. c. 1. nu. 24.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in v. r. i. s. que.

- 2 **A**ncilla frequenter in seijs dominis modica quædam pauperibus erogantes, & credentes hoc in inime esse prohibendum; & sine animo perueniendi ad notabilem summam, ad restitutionem non tenentur, dum modo probabiliter credant Dominas rogatas ea pauperibus concessuras esse, etiam si omnia illa modica ad notabilem quantitatem perueniant, si nunquam, percipiendo illa parua, ad illam peruenire intendant, ita Nau. in Man. c. 37. num. 1. 39. Quia magis peccat, ceteris paribus, qui capit, quam qui retinet, arg. c. sape. de restit. spoliat. qui autem illa parua capit sine intentione ad illam quantitatem notabilem perueniendi, plusquam venialiter peccare non cenfetur.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 6.

- 3 **P**eregrius in via existens, & nihil habens, si data occasione aliquid furetur, ut in patriam sibi redeuntis prouideat, & mendacitatem, & alia incommoda itineris deuiet, ad restitutionem faciendam obligatur, ita Naua. in Man. c. 17. num. 61.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 7. de iniur. & damno dato.

- 4 **I**n domibus magnatum, ubi ad sunt ministri varia officia habentes, & l. r. p. o. s. i. t. u. s. c. u. s. t. o. d. i. e. v. e. s. t. i. u. m. v. i. d. e. n. s. a. l. i. u. m. ex cella vinaria vinum secreto furantem, quia tamen ad illum cura cellæ vinariæ specialiter non spectat, nec impedit, nec indicat hoc ei, qui occurrere, & impedire peccat, non impediendo damnum proximi, cum posset, mortaliter peccat, ex Naua. in Man. c. 24. nu. 22. ad restitutionem tamen non tenetur; eo quod non peccat contra legem in re specialis, sed solum contra legem charitatis, cuius tamen non tenetur ad restitutionem non obligat, sicut transgrediendo, ut ait idem Naua. in Man. c. 17. nu. 11.